ՀՆԴԿԱՏԱՄԱՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ Թիւ 1583 ՇԱԲԱԹ 28 ՅՈՒԼԻՍ 1881 (Ն. Տ.) 9 ՕԳՈՍՏՈՍ

ՀԱՅԵՆԻՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ԱԶԳՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱՑԻՈՒԹԻՒՆ

20 վարար

ՊԱՏՄԱՆ Ը

Տարեկան գին Կ. Պոլսոյ եւ գաւառաց համար 6 մէճիտ
Վեցամսեայ 3 »
Յանուցման տողը մէկ անգամի համար 2 դրուշ է. աւելի անգամներու համար սակարկութիւն կը լինի:

Տէր և Տնօրէն Մ. Յ. ՄԻԼԻՒԵԱՆ

ՊԱՏՄԱՆ Ը

Բոլորովին վերանորոգեալ ճամակ ու այլ գործերու պէտք է դիմել Մ. Յ. Միլիւեան, Պապր Ալի ճաստէի թիւ 20 Տ. Շիւէլէկեան էֆէնտիի տպարանը:

Խմբագիր Բ. ՊՈՉԱՃԵԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ 28 ՅՈՒԼԻՍ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

—o—

Քաղաքական խնդիրներ շաբաթս նոր եւրոյթ մ՚առացաւ: Ռուսիոյ վհտ. կայսրը վերջապէս հաճեցաւ իր վերջին բառն ըսել և զմեզ ազատել այն անհաճոյ անստուգութենէն, որուն մնայուած էինք մայիս 9 ի ընտրութենէն ի վեր: Ինչպէս երեկ ևս յանուցինք, Ռուսիոյ Ներքին գործոց նախարարութեան կողմէ յանուցուած է մայրաքաղաքիս ռուսական դեսպանատան իմէ, վհտ. Զարն ընդունած է Ամին. Տ. Ներսէս Ս. Պատրիարք Հօր հրաժարականն ի կատարեալ քաղաքական բարձր պաշտօնէ, և նոր ընտրութիւն կատարել հրամայած, ընտրելեաց երկանուն ցանկն ամբողջացնելու համար:

Որչափ մեր աուղած ենք, ընտրութիւնը միանակի պիտի լինի, այսինքն Լ՚Միացեալ Համազգ ազին Ժողովը կամ Եղեափխանական Ժողովը կամ Թուրքիոյ Եկեղեցական Համագումար Ժողովոյ հօծնանան ցանկէն ընտրելի մէ պիտի առնու և Պատրիարքենական պահանջած երկանուն ցանկն ամբողջացնելով Ռուսիոյ վհտ. Զարին պիտի ներկայէ: Այս պարագային մէջ, կարգ մ՚անհրաժեշտ հարցումներ կ՚երևին մեր դէմ, որոց մի քանին երեկ նշանակած էինք, բայց որովհետև խնդիրը դեռ տհաս վիճակի մէջ կը տեսնուի անպատեհ կը համարինք ի՛ նոցմէ առայժմ որ և կարծիք յայտնել:

* * *

Ազգային խնդրոց չքննակին մէջ Կաթոլիկոսական խնդրոյն վերջին երեւոյթէն զատ լեռ և Ժամուցանելու կարեւոր բան մը չունինք, սակայն դժոխ թեմերէ կը տեսնենք որ Ազգ. Պատրիարքարանի վարչական մարմինը՝ դադրելէ եւառնելեան՝ կ՚աշխատին ազգային գործոց բարւոք մուտակարարութեան:

Ընդունչի վանուց հոգևոյն խընդիրը շաբթուս նախատուր լուծում մ՚առացաւ քաղաքային դատարանին առջեւ, Յանիւք հուչակուած վճռատարան Շերէֆ էֆենտիի, որ՝ թուրք մը լինելով հանդերձ՝ անձնուիրաբար մեր ազգային իրաւանց պաշտպանութիւնն առանձնած էր, նախապէս դիտնալով թէ արդարութիւնն Ազգ. Պատրիարքարանի կողմն էր: Ընդունչի վանուց հոգևորը՝ վանահայր Գալատասար վարդապետն վաղ առձանապրուած էին, բայց նորա մահուանէն յետոյ, Ընդունչի հոգևոյն վարչութիւնն (արտոն միւսերկրկիթի) առաջնորդուել թէ այդ հոգևորը հանգուցեալին անձնական սեփականութիւնն էին, երբեւ հանգուցեալ ուզած էր դրաւել զանոնք և մինչեւ իսկ աճուրդի դրած էր: Սակայն յայտնի է թէ մեր վանօրէից մեծ մասին հոգևորն այս ու այն անձին վերայ արձանագրուած են, բայց իրապէս վանքին սեփականութիւնն են և Շէֆէլի էֆէնտի՝ իբր տեղապահ՝ կը տեսնուի ճարտարութեամբ յաջողած է այս կեանն ապացուցանել 30է աւելի փերմաններ ի յայտ բերելով: Շէֆէլի էֆէնտիի այս անձնուէր ծառայութիւնն ազգային ընդհանուր շնորհակալեաց արժանի է:

Տնանուկան խորհուրդը ժամանակէ մ՚ի վեր քանի մը կարեւոր կանոնագրոց քննութեամբ կ՚զբաղի: Մանք են՝ Ազգ. Պատրիարքարանի ներքին վարչութեան, աւանդից և Պատրիարքարանի պաշտօնէից հանդամանաց ժողովի կանոնագրութիւն: Այս երեք, կանոնագրոց ոչ պէտքին դրալի է, և մեք կը մտքիննք որ կարելի եղածին չափ շուտով աւարտել զանոնք:

Վանօրէից խորհուրդն Ազգային վանուց անդորրկարգ և անկիրթաբան վիճակին վերջ տալու համար իր պատրաստած ծրագրին քննութիւնն չարունակ աւարտանց և ոտանց Ազգային վարչութեան յանձնելով նախ՝ մեծաւորութեան ի քննութիւն: Զգիտենք թէ վանօրէից խորհուրդն իր ծրագրին մէջ ինչ միջոցներ առաջարկած է ազգային վանքերն իրենց բուն նպատակին ծառայեցնելու համար: Ըստ մեզ ազգային վանքերն այժմ ուրիշ բան չեն, եթէ ոչ վանահարց համար լաւագոյն որջ մ՚և չքնաղագոյ ազգային տոհմ համար ալ պատուական ամառանոց մը, ուր ի՛երթան զանազան և զբօսնուլ ամրան ամիսներ ատենց մէջ: Մեք քանի մը տարի առաջ առիթ ունեցանք բարձր Հայոց մէջ անձնական քանի մը վանքեր այցելելու, և տեսանք թէ մեր նախահարց այդ հիւրանոցները քանի՛ հեռացած էին իրենց նպատակէն: փափաքելի է որ պատրաստուած ծրագիրը շուտով ի դործ դրուի, որով դուցէ կարելի լինի վանքերն իրենց ամուլ վիճակէն բարձրացնել և ազգային կրթութեան մէկ մէկ կեդրոններ ընել զանոնք:

Ուստիճական խորհուրդն հոգաբարձութեանց և դատաստանց միջև ծագած վէճերը կարգադրելու, ազգային ընկերութեանց կանոնագրերը քննելու և վաւերացնելու և ուսուցչական վիճակները տալու համար միայն նիստ կը բանայ ու կը փակէ, բայց ազգային ընդհանուր կրթութեան վիճակին բարւոքման համար տակաւին բան մ՚ըրած չունի, և կը խոսի թէ չը պիտի կրնայ ընել, ցորչափ անընդհատ ժողովներ չունենայ: Ուստիճական խորհուրդն հոգաբարձութեանց հետ ամէն երկար ժամանակ ազիսի ենթարկուելէ յետոյ կ՚ենթադրուի թէ մինչեւ որ մեր ազգային եղեափխանական վիճակին ժողովն սկսի, և կանոնագրութիւնը վերջանայ, մինչեւ որ մեր ազգային ընդհանուր ժողովն գումարուի, և ընտրութիւնները կատարուին, մինչեւ որ մեր ազգային վարչութիւնն իր ոտքերուն վերայ կենալով, ամէն բան իր կարգին դնէ, մինչեւ որ մեր ազգային եկամուտն ալ ճշդուի, և կանոնաւոր ձեւ մ՚առնու, մինչեւ այդ ատեն ոչ մեր ազգային վարչութիւնն և ոչ ալ մեր ազգային ժողովն կրնան ինչ որ ազգային չաւ հաստատուած չահը կը պահանջէ:

Երուսաղէմի պատրաստուց լծորձման խնդիրն վերջ նոր լուր մը չունինք: Լ՚երեւի թէ Ազգ. վարչութիւնն և Քննիչ Յանձնախումբը դեռ չեն կրցած հանձայնիլ. կը մտքինք որ չուտով հանձայնին, որովհետև այդ մեծագումար պարտուցտիան իրենց չպատասխ և ամէն օր բարդուելու վրայ է:

Ամին. Տ. Ներսէս Սրբազան Պատրիարքն Հօր հիւանդութիւնը դեռ լեր և յոյսերով, բայց դժբաղդաբար դեռ կերպով սկսած է բարւոքիլ: Ինչպէս չարժուն սկիզբն իսկ Ծանուցինք, Ն. Սրբազնութիւնն իր բժշկաց հրամանաւ կ՚զբաղուհայ մի քանի աշխատութիւններ, և իր կողմէ Պատրիարքական փոխանորդ Հայրը կը անօրինէ սահմանական դործերը:

Շարթուս քաղաքական կացութիւնը թէ եւ ընդհանուր առմամբ զգալի փոփոխութիւն չէ կրած, սակայն նշանակութեան արժանի քանի մը դէպքեր պատահած են, զորս հարկ կը համարինք համառօտիւ յիշատակել: Անգլիա, յետ բաղում աշխատանաց, ձեռնհասացաւ դաւթ երեւ այն Եգիպտական Զրհապաքանէն, զոր հրաւիրելու նախաձեռնութիւնն ունեցած էր Անգլօ-Ֆրանսական երկուական առաջարկութիւնք չկրցին տերութեանց համաձայնութիւնն առանալ և Դեսպանախորհրդոյ դասնալուժէն առաջ:

Յրանսա և Չինաստան չեն կրցած համաձայնիլ, ինչպէս կը տեսնուի այն դեղին տետրակէն, զոր Գ. Ժիւլ-Ֆերրիի նախարարութիւնը վերջին օրերս հրատարակեց վերաբերութեամբ Ֆրանքօ-Չինական խընդրոյն: Չինաստան չէ ընդունած պատերազմական տուգանոյ պզտութիւնը, վինդեա Ֆրանսա՝ առիթէն օգուտ քաղել ուզելով՝ կը պնդէր իր պահանջման վրայ, որ է 250 միլիոն ֆրանք: Սակայն այսու հանդերձ, Չինաստան՝ թերեւս պատերազմի մը ալեհանները նախատեսելով, յետ բաղում վարանմանց, յանձն առեր է մանաւանդ տուգանք մը վճարել Լանկ-Սանի յանկարծական յարձակման զոհ եղած Ֆրանսացի զօրաց ընտանեաց: Սակայն 250 միլիոն տուգանաց վերաբերեն 3 միլիոն վճարելու ծիծաղելի առաջարկը՝ դոր բնաւ չէր կրնար ընդունելութիւն գտնել Պ. Ֆերրի-Ֆերրի նախարարութեան կող, որ անմիջապէս հրահանգ տուած է դադրեցնել Ծովային Ծանրոցներու Ընդհանուր Տնօրէնութեան ամէն ինչ պատրաստութիւնները, որոց նպատակն էր Ֆորմոզա կղզին զօրք հասնելով գրաւել և Բեյլիկի նաւահանգիստն հանքերը: Ահա այս է Անգլօ-Չինական խնդրոյն վիճակը՝ մինչեւ մեր այս տողերը գրած ժամն:

Ինչպէս գանիայս ծանուցուած էր արդէն, Աւստրիոյ և Գերմանիոյ կայսերք հինգշաբթի օրը տեսակցեցան Իշլի մէջ, Տեսակցութիւնն յոյժ սիրալիր ձեւով, ինչպէս կ՚երեւի հետագրէն: Երկու դրացի վեհապետաց տեսակցութիւնը քաղաքական մանուսոր կարեւորութիւն մը կրնար ունենալ, եթէ քանի մը տարիներէ ի վեր սովորական բան մը դարձած չլինէր: Բայց եթէ իրաւ է Աւստրիական բանակին ընդհանուր հրամանատար Արչերթ արքիդքսին և կասմէֆ էն ընած ուղեւորութեան վերադրուած նպատակն, յայնժամ երկու հզօր պաշնակցաց այն տեսակցութիւնը բոլորովին զուրկ չլինիր քաղաքական նշանակութենէ: Այս մասին անշուշտ եւրոպիոյ պաշտօնական և կէս-պաշտօնական լրագիրք պիտի լուսաբանեն զմեզ:

* * *

Մեծ-Եպարքոս Բարձր Սայիտ փաշայի նախարարութեան ուշագրութիւնը թղթատարական և առաջատական ծանուցեալ խնդրոյ վրայ կեդրոնացած է: Օսմ. թղթատարական վարչութիւնը, Թուրքիոյ և Պալղարիոյ մէջեւ կնքեալ պայմանագրի մը համաձայն, անցեալ շաբաթի օրէն սկսեալ վառնայի և մայրաքաղաքիս մէջեւ թղթատարական երթեւեկութիւն մը հաստատեց, և Մահմուտէի ընկերութիւնն ալ Օսմ. թղթատարական վարչութեան տրամադրութեան ներքեւ դրաւ իր չող ենաւուց երկուքն: Սակայն դժբաղդաբար, Տոլմա-Պահճէ և Շերէֆ-Բէհան չունենալէն, որոց առաջինն անցեալ շաբաթի օրն և երկրորդն երեքշաբթի օրը վառնա վոխադրելին Օսմանեան պաշտօնակները, Լոյտի ընկերութեան չողենաւերէն շատ ուշ կրցին հասնիլ ի վառնա, այնպէս որ արեւելեան արագընթաց կառավարութեան սրդէն մեկնած էր, և հարկ եղաւ նոր կառավարիչ կազմակերպել բացառիկ ձախորդը լնելով: Այս առաջին փորձին անյաջողութիւնը դժնդակ տպա-

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՄԲԱՐ

—

Ամերիկահայ գրականության մեծ վարպետ Վ. Սարոյանի «Մարդկային կատակերգություն» վեպի հերոսներից մեկը՝ Հենրի Ռեդֆորդը, ասում է. «Ես ուզում եմ գրել այնպես, որ ինձ հասկանան ոչ միայն ամերիկացիները, այլև ամբողջ աշխարհի մարդիկ»։ Ահա այդ ձգտումի գաղտնիքը։ Սարոյանը գրում է այնպես, որ իրեն հասկանան ոչ միայն ամերիկացիները, այլև ամբողջ աշխարհի մարդիկ։ Նա գրում է այնպես, որ իրեն հասկանան ոչ միայն ամերիկահայերը, այլև ամբողջ հայությունը։ Նա գրում է այնպես, որ իրեն հասկանան ոչ միայն ներկա սերունդները, այլև գալիք սերունդները։ Նա գրում է այնպես, որ իրեն հասկանան ոչ միայն հայերը, այլև ամբողջ մարդկությունը։

Սարոյանի գրելաոճը ինքնատիպ է, անկրկնելի։ Նա գրում է կարճ նախադասություններով, հաճախ՝ միայն մեկ բառից կազմված նախադասություններով։ Նա գրում է այնպես, ինչպես խոսում է։ Նա գրում է այնպես, ինչպես մտածում է։ Նա գրում է այնպես, ինչպես ապրում է։

Սարոյանի հերոսները սովորական մարդիկ են՝ փոստատարներ, վարսավիրներ, գործարաններում աշխատող բանվորներ, գյուղացիներ, ուսանողներ։ Նա չի սիրում մեծ հերոսներ, չի սիրում գերմարդիկ։ Նա սիրում է սովորական մարդկանց, նրանց հոգու խորքերը, նրանց մտքերը, նրանց երազանքները։

Սարոյանի գրքերում շատ քիչ է արտաքին գործողությունը։ Նա գրում է մարդկանց ներաշխարհի մասին, նրանց մտքերի մասին, նրանց զգացմունքների մասին։ Նա գրում է այն մասին, թե ինչպես են մարդիկ մտածում, ինչպես են զգում, ինչպես են սիրում, ինչպես են տառապում։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում հումորը։ Նա գրում է տխուր բաների մասին, բայց հումորով։ Նա գրում է ծանր բաների մասին, բայց թեթև ոճով։ Նա գրում է այնպես, որ ընթերցողը երբեմն ծիծաղում է, երբեմն լացում է, երբեմն էլ՝ և՛ ծիծաղում է, և՛ լացում է միաժամանակ։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև երաժշտությունը։ Նա գրում է այնպես, որ նրա նախադասությունները ունենան երաժշտական ռիթմ։ Նա գրում է այնպես, որ նրա գրքերը կարդալիս լսվի երաժշտություն։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև բնությունը։ Նա գրում է բնության մասին, գրում է ծառերի, ծաղիկների, թռչունների մասին։ Նա գրում է այնպես, որ բնությունը դառնա մարդկանց ներաշխարհի արտացոլանքը։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև ժամանակը։ Նա գրում է ժամանակի մասին, գրում է անցյալի մասին, գրում է ներկայի մասին, գրում է ապագայի մասին։ Նա գրում է այնպես, որ ժամանակը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև մահը։ Նա գրում է մահվան մասին, բայց ոչ սարսափով, այլ հանգստությամբ։ Նա գրում է այնպես, որ մահը դառնա կյանքի մի մասը, ոչ թե նրա հակառակը։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև Աստվածը։ Նա գրում է Աստծո մասին, բայց ոչ կրոնական իմաստով։ Նա գրում է այնպես, որ Աստվածը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի էություն։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև ազգությունը։ Նա գրում է հայերի մասին, գրում է Հայաստանի մասին, գրում է հայկական ավանդույթների մասին։ Նա գրում է այնպես, որ հայկականը դառնա համամարդկայինի մի մասը։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև գրականությունը։ Նա գրում է գրականության մասին, գրում է գրողների մասին, գրում է գրելու մասին։ Նա գրում է այնպես, որ գրականությունը դառնա կյանքի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև ընտանիքը։ Նա գրում է ընտանիքի մասին, գրում է հարազատների մասին, գրում է ազգականների մասին։ Նա գրում է այնպես, որ ընտանիքը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև ընկերությունը։ Նա գրում է ընկերների մասին, գրում է բարեկամների մասին, գրում է ծանոթների մասին։ Նա գրում է այնպես, որ ընկերությունը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև սերը։ Նա գրում է սիրո մասին, բայց ոչ ռոմանտիկ իմաստով։ Նա գրում է այնպես, որ սերը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև միայնությունը։ Նա գրում է միայնության մասին, գրում է մենության մասին, գրում է մարդկանց միայնության մասին։ Նա գրում է այնպես, որ միայնությունը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև ազատությունը։ Նա գրում է ազատության մասին, գրում է ազատ մարդկանց մասին, գրում է ազատության ձգտման մասին։ Նա գրում է այնպես, որ ազատությունը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև աշխատանքը։ Նա գրում է աշխատանքի մասին, գրում է աշխատավորների մասին, գրում է աշխատանքային կյանքի մասին։ Նա գրում է այնպես, որ աշխատանքը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև ժամանցը։ Նա գրում է ժամանցի մասին, գրում է հանգստի մասին, գրում է զվարճանքների մասին։ Նա գրում է այնպես, որ ժամանցը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև ճանապարհորդությունը։ Նա գրում է ճանապարհորդությունների մասին, գրում է տեղաշարժերի մասին, գրում է նոր վայրեր գնալու մասին։ Նա գրում է այնպես, որ ճանապարհորդությունը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև ուտելիքը։ Նա գրում է ուտելիքի մասին, գրում է խոհանոցի մասին, գրում է սեղանի մասին։ Նա գրում է այնպես, որ ուտելիքը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև հագուստը։ Նա գրում է հագուստի մասին, գրում է նորաձևության մասին, գրում է զգեստների մասին։ Նա գրում է այնպես, որ հագուստը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև տունը։ Նա գրում է տան մասին, գրում է բնակարանների մասին, գրում է տնային կյանքի մասին։ Նա գրում է այնպես, որ տունը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև քաղաքը։ Նա գրում է քաղաքների մասին, գրում է փողոցների մասին, գրում է քաղաքային կյանքի մասին։ Նա գրում է այնպես, որ քաղաքը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև գյուղը։ Նա գրում է գյուղի մասին, գրում է գյուղական կյանքի մասին, գրում է բնության գրկում ապրելու մասին։ Նա գրում է այնպես, որ գյուղը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև ճանապարհը։ Նա գրում է ճանապարհների մասին, գրում է ուղևորությունների մասին, գրում է տեղից տեղ գնալու մասին։ Նա գրում է այնպես, որ ճանապարհը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև պատուհանը։ Նա գրում է պատուհանների մասին, գրում է նայելու մասին, գրում է դիտելու մասին։ Նա գրում է այնպես, որ պատուհանը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև դուռը։ Նա գրում է դռների մասին, գրում է բացելու մասին, գրում է փակելու մասին։ Նա գրում է այնպես, որ դուռը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև սենյակը։ Նա գրում է սենյակների մասին, գրում է տան մասին, գրում է կացարանի մասին։ Նա գրում է այնպես, որ սենյակը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև լույսը։ Նա գրում է լույսի մասին, գրում է արևի մասին, գրում է ստվերների մասին։ Նա գրում է այնպես, որ լույսը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև ձայները։ Նա գրում է ձայների մասին, գրում է աղմուկի մասին, գրում է լռության մասին։ Նա գրում է այնպես, որ ձայները դառնան մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև գույները։ Նա գրում է գույների մասին, գրում է նկարների մասին, գրում է տեսողության մասին։ Նա գրում է այնպես, որ գույները դառնան մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև հոտերը։ Նա գրում է հոտերի մասին, գրում է բույրերի մասին, գրում է հոտառության մասին։ Նա գրում է այնպես, որ հոտերը դառնան մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև հպումը։ Նա գրում է հպման մասին, գրում է շոշափելիքի մասին, գրում է մարմնի մասին։ Նա գրում է այնպես, որ հպումը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև համը։ Նա գրում է համերի մասին, գրում է ճաշակի մասին, գրում է ուտելիքի մասին։ Նա գրում է այնպես, որ համը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև ցավը։ Նա գրում է ցավի մասին, գրում է հիվանդության մասին, գրում է տառապանքի մասին։ Նա գրում է այնպես, որ ցավը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև ուրախությունը։ Նա գրում է ուրախության մասին, գրում է երջանկության մասին, գրում է հաճույքների մասին։ Նա գրում է այնպես, որ ուրախությունը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև վախը։ Նա գրում է վախերի մասին, գրում է անհանգստության մասին, գրում է սարսափի մասին։ Նա գրում է այնպես, որ վախը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև հույսը։ Նա գրում է հույսի մասին, գրում է ապագայի մասին, գրում է երազանքների մասին։ Նա գրում է այնպես, որ հույսը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև հիշողությունը։ Նա գրում է հիշողությունների մասին, գրում է անցյալի մասին, գրում է մանկության մասին։ Նա գրում է այնպես, որ հիշողությունը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև մոռացությունը։ Նա գրում է մոռացության մասին, գրում է հիշողության կորստի մասին, գրում է ժամանակի անցման մասին։ Նա գրում է այնպես, որ մոռացությունը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև երազները։ Նա գրում է երազների մասին, գրում է քնի մասին, գրում է գիշերվա մասին։ Նա գրում է այնպես, որ երազները դառնան մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև լռությունը։ Նա գրում է լռության մասին, գրում է խոսքի մասին, գրում է արտահայտության մասին։ Նա գրում է այնպես, որ լռությունը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև ամբողջ աշխարհը։ Նա գրում է աշխարհի մասին, գրում է տիեզերքի մասին, գրում է ամբողջ մարդկության մասին։ Նա գրում է այնպես, որ աշխարհը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև ինքը՝ գրողը։ Նա գրում է գրելու մասին, գրում է գրողների մասին, գրում է գրականության մասին։ Նա գրում է այնպես, որ գրելը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև ընթերցողը։ Նա գրում է ընթերցողների մասին, գրում է կարդալու մասին, գրում է գրքերի մասին։ Նա գրում է այնպես, որ ընթերցողը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև ամերիկահայությունը։ Նա գրում է ամերիկահայերի մասին, գրում է սփյուռքի մասին, գրում է երկակի ինքնության մասին։ Նա գրում է այնպես, որ ամերիկահայությունը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև հայրենիքը։ Նա գրում է հայրենիքի մասին, գրում է Հայաստանի մասին, գրում է հայրենասիրության մասին։ Նա գրում է այնպես, որ հայրենիքը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև լեզուն։ Նա գրում է լեզվի մասին, գրում է հայերենի մասին, գրում է անգլերենի մասին։ Նա գրում է այնպես, որ լեզուն դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև երկու լեզվով գրելը։ Նա գրում է երկու լեզվով գրելու մասին, գրում է թարգմանության մասին, գրում է լեզուների մասին։ Նա գրում է այնպես, որ երկու լեզվով գրելը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև ինքնությունը։ Նա գրում է ինքնության մասին, գրում է ես-ի մասին, գրում է անձի մասին։ Նա գրում է այնպես, որ ինքնությունը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև ընտանեկան պատմությունը։ Նա գրում է ընտանեկան պատմության մասին, գրում է հարազատների մասին, գրում է ընտանեկան հիշողությունների մասին։ Նա գրում է այնպես, որ ընտանեկան պատմությունը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև ինքնակենսագրությունը։ Նա գրում է ինքնակենսագրության մասին, գրում է իր մասին, գրում է կյանքի մասին։ Նա գրում է այնպես, որ ինքնակենսագրությունը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև ամերիկյան երազանքը։ Նա գրում է ամերիկյան երազանքի մասին, գրում է հաջողության մասին, գրում է ձախողման մասին։ Նա գրում է այնպես, որ ամերիկյան երազանքը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև ամերիկյան հասարակությունը։ Նա գրում է ամերիկյան հասարակության մասին, գրում է ամերիկացիների մասին, գրում է ամերիկյան կյանքի մասին։ Նա գրում է այնպես, որ ամերիկյան հասարակությունը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև ամերիկյան գրականությունը։ Նա գրում է ամերիկյան գրականության մասին, գրում է ամերիկյան գրողների մասին, գրում է ամերիկյան գրականության ավանդույթների մասին։ Նա գրում է այնպես, որ ամերիկյան գրականությունը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև ամերիկյան լեզուն։ Նա գրում է ամերիկյան լեզվի մասին, գրում է ամերիկյան անգլերենի մասին, գրում է ամերիկյան խոսվածքի մասին։ Նա գրում է այնպես, որ ամերիկյան լեզուն դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև ամերիկյան կյանքը։ Նա գրում է ամերիկյան կյանքի մասին, գրում է ամերիկյան առօրյայի մասին, գրում է ամերիկյան սովորությունների մասին։ Նա գրում է այնպես, որ ամերիկյան կյանքը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև ամերիկյան մշակույթը։ Նա գրում է ամերիկյան մշակույթի մասին, գրում է ամերիկյան ավանդույթների մասին, գրում է ամերիկյան արժեքների մասին։ Նա գրում է այնպես, որ ամերիկյան մշակույթը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև ամերիկյան պատմությունը։ Նա գրում է ամերիկյան պատմության մասին, գրում է ամերիկյան անցյալի մասին, գրում է ամերիկյան ժառանգության մասին։ Նա գրում է այնպես, որ ամերիկյան պատմությունը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև ամերիկյան ապագան։ Նա գրում է ամերիկյան ապագայի մասին, գրում է ամերիկյան հեռանկարների մասին, գրում է ամերիկյան զարգացման մասին։ Նա գրում է այնպես, որ ամերիկյան ապագան դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև ամերիկյան ներկան։ Նա գրում է ամերիկյան ներկայի մասին, գրում է ամերիկյան իրականության մասին, գրում է ամերիկյան կյանքի մասին։ Նա գրում է այնպես, որ ամերիկյան ներկան դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև ամերիկյան անցյալը։ Նա գրում է ամերիկյան անցյալի մասին, գրում է ամերիկյան պատմության մասին, գրում է ամերիկյան ավանդույթների մասին։ Նա գրում է այնպես, որ ամերիկյան անցյալը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև ամերիկյան ժառանգությունը։ Նա գրում է ամերիկյան ժառանգության մասին, գրում է ամերիկյան ավանդույթների մասին, գրում է ամերիկյան արժեքների մասին։ Նա գրում է այնպես, որ ամերիկյան ժառանգությունը դառնա մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև ամերիկյան ավանդույթները։ Նա գրում է ամերիկյան ավանդույթների մասին, գրում է ամերիկյան սովորությունների մասին, գրում է ամերիկյան արժեքների մասին։ Նա գրում է այնպես, որ ամերիկյան ավանդույթները դառնան մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև ամերիկյան արժեքները։ Նա գրում է ամերիկյան արժեքների մասին, գրում է ամերիկյան ավանդույթների մասին, գրում է ամերիկյան սովորությունների մասին։ Նա գրում է այնպես, որ ամերիկյան արժեքները դառնան մարդկանց ներաշխարհի մի մասը, ոչ թե նրանից դուրս գտնվող մի բան։

Սարոյանի գրքերում շատ կարևոր տեղ է գրավում նաև ամերիկյան սովորությունները։ Նա գրում է ամերիկյան սովորությունների մասին, գրում է ամերիկյան ավանդույթների մասին, գրում է ամերիկյան արժեքների մասին։ Նա գրում է այնպես, որ ամերիկյան սովորությունները դառնան

Իւր կրօնքէն ձանձրացած Հայ մը այս օրերս կրօն. գործոյ պաշտօնատունն երթալով՝ փափաք յայտներ է իսլամական կրօնքն ընդունիլ։ Բ. Դռնէն առ Պատրիարքարան եկած պաշտօնագրոյ մը վրայ, Աբժ. Տ. Խորէն քահանայ փէհլիւանեան այսօր կրօն. գործոց պաշտօնատունը պիտի երթայ առ խնդրոյն համար։

—

Սերաստիոյ Գաւառական Ազբարունեաց Ընկերութեան Ընդհանուր ժողովը ի նիստ պիտի գումարի վաղը (30 յուլիս) ժամ 2ին ի վարժարան Ղալաթիոյ, ուր կը հրաւիրուին պատուարժան անդամներ ներկայ գտնուիլ և կատարելիքնոց ազգասիրական պարտականութիւնն։

ԱՒՈՂՋԱԲԱՆԱԿԱՆ

ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

—o—

Մեր նորատի մայրերը. — Քաջալերը և չնորհակալիք. — Նորածին տղու մը գործարանները. — Թէ ի՛նչպէս պէտք է խնամել երախայ մը. — Անգլիացի մանուկ-բժիշկի մը խորհուրդները.— Ո՞ր սնունդը առնապարար է տղուն.— Կաթ չատցունող կերակուրներ. — Մեծ անհոգութիւն մը. — Պարզ միջոց մը կրնայ մեծ վտանգի մ՚առաջն առնուլ։

—

Փանի՛ցս ղրկեցի օրական և պարբերական թերթերու մէջ թէ, մեր դեռատի մայրերն՝ որ բաւականէն աւելի ժամանակ կը վատնեն շատ մը անպէտ ուսմանց համար ղպրոցց մէջ, չգիտեն դեռ մեծաւ մասամբ թէ ի՛նչպէս պէտք է խնամել այն երախաները՝ որոց ծնունդ կուտան։ Պուշիպէն, Պուչատուպէն, Ժիւլ-Սիմոնէն յօդուածներ թարգմանելնիս ծանօթացնելու համար անոնց՝ այն առողջապահական միջոցներուն՝ որոցմով երջանիկ կը լինին եւրոպական քաղաքակրթութեան սերունդք։ Ձեմ պիտեր թէ այդ նորատի սիրելիներ կամ հարսնցու օրիորդներ ալ կը հաճին երբեմն լրագիր կարդալ և բեւեռութիւն կուտան այն յօդուածոց՝ զորս ես անհրաժեշտ պէտք կը համարիմ ընտանեաց համար։

Դժբաղդաբար չեմ յուսար մեծ մասէն՝ որ լրագրի մը գրածներուն յարգ ընծայելու չափ լուրջ ըլլան. բայց սա ալ սոյգ է որ քանի մը ընթերցասէր և լուրջ տիկնոջ ալ դտնուեցան՝ որք իմ դրուածոցս համար չնորհակալութիւն իսկ յայտնեցին բերանացի թէ գրաւոր։

Ուստի ես ալ, այդ գովեստներս կողմէ արուած կարեւորութենէ քաջալերուելով, այս անգամ ալ ուղեցի իմ չաթաթական խօսակցութիւնս նուիրել տղայոց առողջապահութեան, հետեւեալ անգլիացի մանկաբժշկի մը՝ Տքթ. Էտուար Էլիսի։

* * *

Եւ նախ, պէտք է գիտնալ թէ տղու մը ստամոքսը համեմատաբար չոյժ փոքր է. ուստի պէտք չէ շատ սնունդով բեռնաւորել զայն։ Աղիքները շատ ի՛նչ ճատին և ջերմութիւնն անկանոն է չոյժ. ուստի տղայն պէտք ունի տաքութեան այն տեղւոյն մէջ, ուր կը դտնուի։ Անոր ուղեղը մեծ է բայց քիչ «փոսֆոր» կը պարունակէ, ուստի չանալու է որ այդ նիւթը առատօրէն դտնուի կերակրոց մէջ։ Տղուն լեարդը աւելի ծանր ըլլալուն պատճառաւ, երբ ձաղ կողմին վրայ պառկի, անհանդիստ կ՚ըլլայ շատ անգամ. ուստի այդպիսի անհանգստութիւն մը տեսնուելուն պէս, ձ կողմին վրայ պառկեցնելու և այնպէս ծիծ տալու է։ Նորածին մը օրը երկու անգամ լուալ, աղէկ մը չորցնել և օսլայի (նիշաստա) փոշի ցանել պէտք է մարմնոյն վրայ՝ առանց հոտաւէտ նիւթեր դնելու անոր մէջ։ Սոյն փոշին ո՛չ միայն թերեւս ցաւումները (սըյրընթը) կը չորցունէ, այլ և չըլլալուն ալ առաջքը կ՚առնու։ Սովորաբար ծանեչայէ դօսի մը դործածելու է, որ բաւական սլինդ և լայն ըլլալու է. 3–4 ամիս վերջը կարելի է անոր տեղ աւելի փոքր դօսի մը կապել։

Մայր մը երբեք ձդելու չէ որ վարձկան առնուու մը դիտեցնէ իւր պաւակը։ «Տղուն համար չկայ անունդ աւելի յարմար քան իւր մօրը կաթը։» Սակայն կրնայ ըլլալ որ մայր մը բոլորովին անկարող լինի կաթ տալու։ յամ բժշկայ խորհրդով արդիլուի ժառանգական հիւանդութեան մը (թոքախտ, դաղտկական ախտ, լեկդեհին, լուսնուտութիւն, յիմարութիւն ևլն.) երկիւղով։ Եթէ այդպիսի պատճառ մը չը կայ, ծնունդէն քիչ մ՚ետքը տղայն դիրկը առնելու և դիւցնելու է։ Այսու մօրն արդանդը կը դդրդի, և լաւ եւս կը կծկի իւր պարունակած նիւթերը (լօխի) արտաքսելու համար. արդասն ալ առած կը լինի կաթ մը՝ որ «քօլօսթրոմ» կը կոչուի և որ իբրեւ թեթեւ լուծիչ մը ազդելով՝ իւրացեալ բովանդակած ազտեղութիւնները (մեքոնիւմ) ի՛արտաքսէ։

* * *

Մայրենի կաթի մը որակութեան լաւագոյն նշանն է գիտնալ թէ տղայն կաթէն կ՚օգտուի՞ թէ ոչ։ Հասկնալու համար գայդ, ամենալաւ միջոց է կշռել երախայն. առաջին երեք ամսոց մէջ ծանրութեան առաւելութիւնն 90 կրամէն պակաս ըլլալու չէ։ Եթէ մայրը կաթ առած միջոցին չդի մնայ կամ ամսականը տեսնայ, տղայն կ՚սկսի տըկարանալ, որ առեն պէտք է արուեստականէս սնուցանել զնա։ Աստիկ յուզմունք և ջղային դրդռմունք կաթին քանակութեան և որակութեան վրայ չոյժ ազդեցութիւն ո՛ունին։ Մայր մը առաջին անգամ պէտք չէ վհատի թէ քիչ է իւր կաթը. տղայն չարունակ ծծելով կրնայ ծոյլ ստինք մը քանեցնել և այդպէս կաթը չատցունել։ Ստնտու մօր ուտելիքն են հետեւեալք. հաւկիթ, առատ կաթ, միս, ձուկ, թուչունք։

Պիտանի են չոյժ բաց օդի մէջ պըտտիլ, չափաւոր մարմնամարզ, խիստ մեծ մաքրութիւն։ Կաթը կը չատցունեն հետեւեալները. ոսպէ, դայլաճուկն, թան, լեդդեհին ևլն։ Ոլոռի, ոսպի թաները, չոգաի, սաիթ և վայրենի ստեպղին նոյնպէս կաթը չատցունելու չատկութիւնն ունին։ Շաքօլա, քաքաօ, ձկան իւղ խիստ օգտակար են այն կանանց, որոց կաթը սպառելու վտանգին մէջ է։

Եթէ տիպոսի մայր մը արուեստականէս սնուցանել իւր պաւակը, առաջին նիւթը՝ զոր անոր պէտք է տայ, կովու կաթն է։ Բայց կովու կաթը տակաւ թըթու է, վասն որոյ փորլուծութիւն կուտայ տղուն։ Ուստի պէտք է գտնալ կաթ մը որ, որչափ հնար է, թարմ լինի, ու եւ նոյն կովէն առնուի և տաք ըլլայ։ Գիտնալու համար թէ ջուր խառնուած է կաթին, պէտք է անպատճառ կաթնաչափ մը գործածել։ Ինչ անհոգութիւն ընտանեաց համար, որոց չատերը այդ դիւրաքնի և կարեւոր գործը չունին։ Եթէ կաթը թթու, հեւուեւաբար փորլուծութեան պատճառ լինի, մէկ երրորդ մաս կրի ջուր պէտք է չաւելուլ։

* * *

Ահա այդչափով կը չատանանք այս անգամ, մնացեալ մի քանի կէտերը ուրիչ ժամանակի թողլով։ Չարկ չկայ ըսել թէ երբ տղայ մը անհանգիստ լինի և որչափ ալ թեթեւ երեւի այդ անհանգստութիւն, տան բժիշկը ի խորհուրդ կոչելու դանդաղելու չէ։

Շատ անգամ տեսած ենք որ պարզ փախեցուցիչ դեղ մը մեծ վտանգի մը առաջքն առած է տղայոց քով. ուստի կը խրատենք մեր ընթերցողներն որ փորձառութեան վրայ հիմնեալ այս խրատներէն օգուտ քաղեն։

Ռ. ՌՕՊԻՆՍՕՆ

ՀԵՌԱԳԻՐ

Ա.ս ա.ոոր

Մարսիլիա 8 օդոստ.
Ա.յսօր 13 հոգի մեռան քոլէրայէն։
Թուլոն 8 օդոստ.
Ա.յսօր 3 հոգի մեռան քոլէրայէն։
Վ.ճհաժողովը 226ի դէմ 493 ձայնով մերժեց Պ. Պարոսեի մէկ բարեփոխութիւնն որ կ՚առաջարկէր սահմանադիր ժողով մը դումարել։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

—o—

Ղալաթիա, 28 յուլիս.

ԸՆԴՈՑԻ ԱԺԻՏԱՑՈՑ

Օսմ. Քոնս. դոցուեցաւ		8,34
» » բացուեցաւ		8,33 1/2
» » կէս օրին		8,33 1/2
Եգիպտ. միացեալ Օսմ. Ո.		67,15
Բուժելիի երկաթուղի Ֆր.		44,50
Թրամվէյ Օսմ. Ո.		295,

ԸՆԴՈՑԻ ԴՐԱՄԱՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
Անգլիական »	»	110 8
Գաղղիական »	»	87 27
Բոլ	»	90 10
Դրխմիյ	»	31 15
Գառասօն թուղթ	»	8 90
» արծաթ	»	89 35
Մէճիտի տարբ.	»	108 7
Վ.ենետոյ	»	102 38
Հինգնոյ	»	102 10
Մէճիտիէ	»	99
Թղթադրամ	»	2800

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԳՐԱՑՈՒՆ

Թ-կ-քեան խան ԹԻ- 14

—

Օտն դրատան մէջ կը գըտնուին եւրոպական նոր եկած նուէրի յարմար [illegible] մը դրքեր որ ամէն դներու [illegible] ծախուին։

Նոյնպէս կը դտնուի «ձաշակ արդի Հայ Մատենագրութեան» Ա. մասն դեղեցիկ կազմեալ և գին 7 1/2 ղուրուշ։

Եուէը, աչ և ձախ կողմերը, վերջապէս ամեն կողմ ժանտասրանները կոյին։

Ջօրաւոր ընդդիմութեան մը կսպասէին, սակայն նա բնաւ չընդդիմացաւ. և ի զարմացումն ամենեցուն, թոյլ տուաւ որ բռնեն ղինքը առանց փախչելու փորձ փորձելու։

Այնպէս կենդանագրէին որ ժաքի վրայ ունեցած զարմանալի սիրոյն համար նա կը պատրաստուէր իւր ճակատագրին հնազանդելու։

Բայց նա իւր յարեկամին նայեցաւ խորին զարմացմամբ և այնպիսի վշտագին յանդիմանութեամբ, որ ժաքկրանտէն ի խորոց սրտի խռովեցաւ։

—Տէղակալ, ըսաւ ժանտարմայի սպան, ձեր մեծագին ծառայութիւնը չպիտի մոռնամ երբեք։

—Տարէք, տարէք, պօռաց ժաք ի խորոց սրտի յուզեալ։

Եւ անմիջապէս հեռացաւ։

Ամբողջ մարմինը յեղաշրջուած էր. ամօթապարտ կղզար ինքզինքը որ թէ չար գործ մը կատարած լինէր։

Փանի մը ժամ՝ վերջը Մաուէյլի և դրացի բոլոր գիւղերու մէջ լուր տարածուած էր թէ, Դայլ Ցովհաննէս բռնուած է։ Եւ կըսէին։

—Տէղակալ ժաք կրանտէնի չնորհիւն է. Դայլ Ցովհաննէսը պահուըտած տեղէն դուրս հանելու միջոցը գըտաւ և ժանտարմաներու ձեռքը յանձնեց զանիկա։

—Խիստ գեղեցիկ գործ մը, զոր կատարեց այս եւրիտասարդը, ըսաւ Պ. որ վիոլէն իւր աղջկան, երբ սուքա ձի կը նստէին վաթուր որ Սիմէզ պարոնուհւոյն տունն

թէ ձեղի յանձնարարութիւն եղած է որ Դայլ Ցովհաննէսը ողջ բռնելով էքիւնալ տանիք։

—Ձշմարիտ է։

—Եթէ կը ներէք, ես ալ ձեղի օգնեմ.

—Բոլորով սրտիս. բայց ինչպէ՞ս

—Նախ կը կարծէ՞ք որ անիկա հոն է.

—Անպատճառ հոն է։

—Ինչէ՞ն կը հետեւցնէք այսպէս.

—Առաւօտուն երկու ժանտարմա գինքը տեսեր են։

—Ո՛ւր.

—Հոն, պատասխանեց փոխ-տեղակալը ձեռքովը ժայռերուն մէկ խոռոչը ցուցնելով։

—Ուրեմն, բնաւ տարակոյս չկայ որ անիկա հոն է։ Թերևս ձեղի ըսած են որ Դայլ Ցովհաննէս մեծ բարեկամութիւն ունէր ինծի հետ։

—Այո, տէղակալ, որ և արդելք չեղաւ....

—Օ՛հ, կաղաչեմ.... ընդմիջեց ժաք։

Երկու դաղտնի արցունք սրբեց և շարունակեց.

—Փորձ մը պիտի ընեմ, առանց յոյս ունենալու որ պիտի յաջողիմ, բայց վերջապէս..... եթէ կը հաճիք, ձեր ժանտարմաներուն հրաման տուէք որ հեռանան, և պահուըտին։

Հրամանն անմիջապէս հաղորդուեցաւ և գործադրուեցաւ։

Յայնժամ ժաք կրանտէն այն բնական սանդուխէն ղոր մենք գիտենք, ժայռին վրայ մագլցեց և վրան ելնելով կանդնեցաւ։

Ջորս կողմը նայելէ վերջը, անոր ձայնը լսուեցաւ

— Ողջո՛ւյն ձեզ, ընկեր նախագահ, ընկերներ ատենակալներ, ընկերուհիներ։

Ես ուրախ եմ, որ ինձ ևս ինչպես ձեր շրջանների ներկայացուցիչները, հնարավորություն ընձեռնվեց ձեզ հետ միասին մասնակցելու ձեր շրջանների գյուղատնտեսության զարգացման հարցերի քննարկմանը։

Ինչպես գիտեք, մեր հանրապետության գյուղատնտեսության զարգացման համար մեծ հնարավորություններ կան։ Մենք ունենք բերրի հողեր, ունենք ջրի առատ պաշարներ, ունենք ամենաբարենպաստ կլիմայական պայմաններ։ Ամենակարևորը այն է, որ մենք ունենք ամենաեռանդուն, ամենաաշխատասեր գյուղացիություն։